

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PATHEMAN AVENUE AND McGRIGOR STREET, IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 61-466

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українськ. Робітнич. Домі, на розі вулиць Прічард і МакГрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Fritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Редакція за оголошення не відповідає.

"ДОБРОВОЛЬНА ДЕПОРТАЦІЯ" ДО ПОЛЬЩІ

Вже від якогось часу у Вінніпегу ходили чутки, що польський консулат допомагає депортації українських робітників з Канади до Польщі. Властиво, важко сказати, хто кому допомагає в цій депортації — чи польський консулат канадській владі, чи канадська влада польському консулатові. Фактом є, що канадська влада має якимсь порозумінням з польським консулатом, розуміється, за згодою Варшави, в справі "добровільної депортації" українських робітників з Канади до Польщі.

В самому Вінніпегу ходили чутки, що польський консулат відсилав робітників до Польщі (на українські землі під Польщею) за заплаченим лише 25 доларів за шифкарту. Розуміється, такого депортанта перше посилається до доктора, який має визнати, що цей чоловік є "хорий". Як відомо, в Канаді є закон, де хорого, нездатного до праці робітника можуть депортувати до старого краю, щоб він не був тут "тягарем для держави". Зараз в Канаді є 500,000 "хорих" робітників, їхня "хороба" — безробіття. Всі вони "заразилися" від економічної кризи. Політичні лікарі з доміняльного, провінціального та муніципального урядів Канади рішуче відмовляють усякої медичної (допомоги) безробітним, за винятком поліційних клієнтів. Зараз же бачимо, що для робітників з Польщі, зокрема для українських робітників; дайшли нарешті медичну — "добровільну депортацію" до Польщі.

Недавно до Вінніпегу приїхав український робітник, що бажав їхати до старого краю. Він десь довідався, що польський консулат відсилав робітників до старого краю по \$25 за шифкарту. Пішов той робітник, в супроводі іншого робітника, до польського консулату, але там йому сказали, що ціна вже піднялася, що треба вже платити половину коштів шифкарти. Робітник згодився на це, але йому ще сказали піти до доктора. Виконавши усі ці немури процедури й заплативши половину коштів подорожі, за допомогою польського консуляту депортував себе робітник до старого краю. Поскільки є тісні зв'язки між представниками польської влади, а канадським імміграційним (депортаційним) урядом свідчить хоч би й те, що робітнику дано навіть залізничний квиток за половину ціни по сінарській залізниці до моря, а корабель "Гвайт Стар" ліній повіз його через океан. Зрештою — може компанії хтось інший другу половину вартості шифкарти заплатив.

Телеграма із Саскатуну, вміщена в минулому числі "Укр. Роб. Вістей", вказує, що система цієї "добровільної депортації" поширена вже й поза Вінніпег на західну Канаду, але там вона вже прибирає примусової форми, а саме — коли не хочеш їхати до Польщі, то тратиш право на допомогу, тобто, або їдь до Польщі й там здихай з голоду, або здихай з голоду в Канаді.

Чому вислають робітників до Польщі? — мимоволі насувається таке запитання. Хіба в Польщі нема економічної кризи? Хіба там не розстрілюють безробітних? Хіба безробітні у Варшаві, Львові, Кракові, в Домбровському басейні, Лодзі, Дрогобичі, Бориславі — не розбивають крамниць з поживою, не облягають муніципалітів? Хіба там безробітні не кидаються під колеса потягів, щоб скінчити свої муки? Чому ж ще Польща згодилася взяти частину канадських безробітних? Якою ціною і з якою метою вона, збанкрутована жербачка, це робить?

Такі питання повинні поставити собі робітники й пошукати на них відповіді.

Польща готується до війни проти Радянської України. Це ясно. Польський міністер закордонних справ Залеський сказав виступом на останній сесії Ліги Націй (коли в комітеті трох годинно про "пацифікацію" Галичини), що Польща хоче створити "незалежну Україну", але не над Дністром, тільки над над Дніпром. В цьому між польською шляхтою, а українською буржуазією з УНДО, Католицького Союзу, зграєю єпископа Хомишина, рідикалами, а навіть укр. соціал-демократами — планує однодушна згода. Переговори й реферати між ундіаціями та цілсадничками при чорній каві знову відновилися і цим разом вже у Львові — як про це доносить польські й українські газети. Агенти польської шляхти Коновалець в самій Женеві у своїх доточках подав до відома Ліги Націй, що ні він, ні УВО рішуче не є проти Польщі, не є проти "пацифікації", проти застуді, розстрілів, іншими словами, що Коновалець із своїми "боєвиками" готовий співпрацювати й бути корисним польській шляхті в її намірах збудувати "незалежну" над Дніпром.

Канадські петлюрівці також їдуть на зустріч тому планові польської шляхти і, як повідомляє саскатувська буржуазна газета з уст петлюрівця Янді, в Саскатуні створено вже такий петлюрівський комітет, який складає для Дж. Ровенда спис таких "любовних українців", яким влада повинна дати роботу або допомогу. Це означає, що незапаних тим петлюрівським комітетом українських робітників влада буде "добровільно депортувати" до Польщі, відмовивши їм допомоги.

Отже ця "добровільна депортація хорих" на приказ влади українських робітників з Канади до Польщі має за мету — посталати П'ясувському та ундіаціям гарматне м'ясо для наступу на Радянську Україну.

Ще одно запитання не ясне: ми не знаємо, чи "хорих" із

Саскатуну до Польщі депортують зовсім безплатно, чи вимагають якоїсь плати. — бо, як ми вище зазначили, у Вінніпегу вимагають 25 дол., а навіть половину заплачених шифкарти. В чю касу ці гроші їдуть? Чи вони вносяться в канадську державу касу як викуп за депортованих робітників, чи їх забирають польські представники, як винагороду за услугу у зменшенні числа безробітних в Канаді? Бо, поскільки відомо, тих справді хорих робітників, що є "тягарем для держави", депортується безплатно, а тут, як бачимо, береться від 25 дол. до заплачених половини шифкарти. З чого видно що на цій "добровільній депортації" ще хтось спекулює.

Робітники цілої Канади повинні негайно підняти масові протести проти цього найвищого насильства над тими робітниками в Канаді, яких канадська влада, їдучи на зустріч польському імміграційному, висилає йому на гарматне м'ясо. Масовими мітингами та демонстраціями повинні запротестувати проти цього як безробітні, так і ті робітники, які працюють і відбити руку польських іммітаристів і їхніх петлюрівських наймитів від українських і всіх тих робітників, яких "добровільно" депортується до Польщі — чи то за частинне заплачення шифкарти, чи цілком безплатно.

ЗНОВ ЧОРНА КАВА

Ундіаці влаштували чорну каву для поляків. — Аранджером прийняття Лопатинський з Видав. С-ки "Діло". — Гурт здеklarований угодівців на прийнятті. — Балачки і реферати. — Роздор серед ундіаців. — "Новий Час" зі злости розкриває угодові сходини і любовно-угодові шебети.

(Подаємо за львівською "Радою")

Львів має свіжу сензацію. Ундіацькі угодовці перепхались безцеремонними штучками через останні загальні збори "Прогресів" і вдергавшись в її у. впровад. і приступили до дальшого виконання своєї угодовчої програми. Один з найзавзятіших угодовців о. Дам'ян Лопатинський, канонік і директор Вид. Спілки "Діло" улаштував у себе вдома прийняття для поляків, які стремлять до угоди. З української сторони знайшлися на прийнятті самі ноторійні угодовці.

Ундіаці діляться тепер взугал на дві групи: на цинічно угодових і цих є переважуюча більшість і соромливо угодовці. Ця порода є вже на вимертво. Між обома групами існують ще деякі дрібні ріжницькі і треті. Соромливо-ундіацький "Новий Час" не був задрощений тепер на ту чорну каву у отця Дам'яна, тому розсердився і миттю за пол. "Кур'єром Львовським" розтрубів, що ундіаці знов заливалися чорною кавою. В нотатці п. ч. "Балакають і не признаються" з 17 червня пише розжалоблений "Новий Час" так:

"Кур'єр Львовський" (ч. 164 з 16 червня ц. р.) пише, що в приватному мешканні о. Дам'яна Лопатинського відбулася політична конференція "з участю цілого ряду політиків Б. Б. і УНДО". З українців взяли в тій конференції участь: д-р П'ясувський, през. Децикевич, купець Стефанович, члени Українського Клубу в Міській Раді, дир. "Народної Торговлі" Заячківський, брати Рудницькі і посол Галуциньський. Реферати виголосили бувший воевода

РОЗВИТОК ПРЕСИ НА РАД. УКРАЇНІ

Бурхливий розвиток господарства і культури Радянської України потягнув за собою такий же бурхливий розвиток преси. На початку минулого року на Україні виходило 98 часописів з одноразовим накладом 3,170,000 примірників. З того числа було 30 центральних газет з накладом 2,050,000 пр., 168 провінціальних з накладом 1,120,000. В останній (т. зв. особливим) кварталі 1930 р. українська часописна сітка була вже репрезентована 228 часописами з накладом 4,230,000 пр. З них було 32 центральних з накладом 2,980,000 пр. і 196 районowych з 1,250,000 пр. В першій кварталі 1931 р. в зв'язку з укінченням районування значно скріпилася районова преса і в квітні 1931 р. було вже на Україні 216 районowych газет з накладом 1,540,000 пр. Наклад центральних газет в тім часі збільшився до 3,500,000. Зосібна "Комуніст" збільшив свій

тираж о 40 процент, досягнувши таким чином наклад 300,000 пр. Взагалі часописна мережа на Україні під сучасну пору представлена 248 газетами з накладом 5,040,000 примірників.

Величезна більшість газет виходить на українській мові, хоч є доволі часописів видавничих в мовах національних меншостей на Україні. Великі центральні газети на Україні майже всі вже українізовані. Взагалі на цілій Україні газет в українській мові є 94 процент, газет в мовах національних меншостей є 4 процент і газет в мові російській є 2 процент.

Окрім тих широко поширених загальних газет є ще багато газет малих, спеціальних, видаваних на фабриках, будовах, окремими гуртками й організаціями. Ці газети творять т. зв. "низову пресу". В квітні 1931 р. таких газет було 304 з накладом 830,000 пр. Сам тільки "Дніпрелестан" видає свою газету в кількості 18,000 при-

ЗНАЧІННЯ ДВНАЦЯТОГО З'ІЗДУ ТУРФДІМ ДЛЯ НАС

(Передз'їдова дискусійна стаття.)

(Продовження.)

Робітники повинні бути організовані.

Робітники Канади не є організовані до тієї ступені, щоб вони могли поставити опір атакам капіталістів на їхню платню, на години та на умовини праці. Безробітні, годоно на заході, мають міцну організацію й провадять завзяту боротьбу за допомогою. Хоч сумно, але правдиво, що інакше мається справа з тими робітниками, які працюють. Реакціонери Американської Федерації Праці та Всеканадійського Трейд Конгресу зорганізували робітників під свою контролю за винятком деяких секцій, як майнерів в Алберті, лісові робітники, які є злучені у ВЮЛ. Із 1,300,000 робітників Канади, включаючи й різних робітників, мало що поверх 300,000 є зорганізованих і з них величезна більшість і з проводом реформістичних юній.

Це ж ясно не тільки в Канаді, але в кожній капіталістичній країні, що лідери реакційних юній не поведуть робітників в боротьбу, але зрадять їх. Одинока сила, що зробиць, є Воркерс Юніті Ліг. В кампанії за законопроект Воркерс Юніті Ліг за соціальне забезпечення від безробіття, ВЮЛ відстає велику підтримку, головне від українських робітників, які зробили велику роботу в збирани підписи під законопроект. Але ВЮЛ дає і слаба. Вона не вросла ще між робітниками. Вона не розвинулася ще на провідника в страйковій боротьбі.

Перше — З'їзд ТУРФДім повинен поставити в обовязок для кожного українського революційного робітника будувати ВЮЛ. Кожний член ТУРФДім повинен не тільки стати членом тої юній у своїй індустрії, що належить до ВЮЛ, але повинен взяти ініціативу в організуванні груп з робітників різних національностей, щоб з ними можна потім організувати юнію. Робота в будованні ВЮЛ, як провідника страйкових боїв, може бути переведна, в остаточній аналізі, зусиллями поодиноких робітників і таких організацій, як ТУРФДім.

Українські робітники можуть працювати не тільки між членами своєї національності. Ми маємо багато випадків, де українські робітники стали провідними організаторами, як от в майнерській індустрії. Ми маємо приклад з українських робітників в Глес Бей, які багато зробили для загального робітничого руху.

Українські товариші повинні працювати не тільки індивідуально, але ТУРФДім, через свою пресу, через свій ЦВК, через свою роботу у відділах повинен поставити будовання Воркерс Юніті Ліг на перше місце на програмі своєї роботи. Це вже боротьба — от хоч би на сторінках "Укр. Роб. Вістей". Але "зворот" до економічної праці ще не просік а нув як слід у відділі. Є ще місія де ВЮЛ залишається на папері і де не взято ще конкретних заходів. Мильніми є горворити, як в минулому, що у-

бо фашизм в Канаді зростає, небезпека нападу на СРСР побільшується, допомога цим елементам з боку канадського уряду зростає, бо загальне положення загострюється. Треба пам'ятати, що рідові члени цих білговардійських організацій є робітники. Треба всякими способами старатися, щоб відвоювати їх від їхніх теперішніх лідерів. Це можна зробити тільки відкритим анекдотом до цих робітників, більшим вияснюванням та порівнюванням положення на Радянській Україні й на Західній Україні, рекрутуючи цих робітників до боротьби за їхні негайні економічні домагання в Канаді.

Це може бути зроблене ефективно тоді, коли робота ТУРФДім буде дефінітивно пов'язана з організуванням робітників і фармерів до боротьби. Ці робітники, підтримувачі фашизму, є також між безробітними, ім знижують платню, проти них провадять кампанію, як проти чужинських уродженців. До них найкраще підійти з пропозицією підтримки домагань компартії і ВЮЛ.

Організування протягом останніх місяців ТОДОВИРНАЗУ є одним з найбільших досягнень ТУРФДім. Цей міцний рух створить одно з найбільших піль діяльності для ТУРФДім. Деякі помилки зроблені. Найбільшою помилкою було уважати що організацію шось в роді допомогової до ТУРФДім ніж масову організацію, яка охопила б всі чесні елементи, без огляду на рівень їх класової свідомости, які готові боротися за визволення Західної України з ярма польського фашизму. ТОДОВИРНАЗУ — це найкращий засіб для приборування фашизму. Це одностороннє і такий рух, який треба наближити до Друзів Радянського Союзу і КРОЛ.

Не треба робити помилки, що цей рух повинен цікавитися тільки допомогою визволення рухові Західної України. Він мусить також брати активну участь в приборуванні фашизму в Канаді і в ставленні опору терорів проти робітників чужинського уродження, що його провадять канадський уряд, який, на що треба вказати, підтримує фашистський уряд П'ясувського, а тимсамим погоджується з поневоленням українського народу.

ТУРФДім повинно зміцнити ту роботу. Воно повинно поставити її наперед своїм з'їздовою програмою і конвенція ТОДОВИРНАЗУ повинна завдати свою підтримку КРОЛ і ДРС в Канаді.

ТОДОВИРНАЗУ повинно також визнати за одно із своїх завдань співпрацю з іншими організаціями лівого крила робітничого руху, з рухом робітничої оборони, щоб захистити рух робітничої класи перед атаками.

Леслі Морис. (Кінець буде.)

КІНО НА СЛУЖБІ ТРУДЯЩИХ

На перше жовтня минулого року було на Україні 4,352 кіно установ і 12,913 екранів. Ця сітка протягом року охопила шось із 140 мільйонів 200 тисяч глядачів. Перед кіном стоять великі й відповідальні вимоги. Кіно мусить бути пристосовано до актуальних завдань соціалістичної перебудови. Воно мусить вчасно відбивати такі господарсько-політичні завдання, які суцільна колективізація й ліквідація куркульні як класу, механізація Донбасу, готування нових кадрів рошо.

Дятого дуже відповідальна ролія лежить на Товаристві Друзів Радянського Фота й Кіна, що має вже тепер понад 120 тис. членів. З'їзд членів цього товариства постановив оголосити всеукраїнський призов ударників до лав української радянської кіноматографії.